MALTA

QORTI CIVILI
PRIM' AWLA

ONOR. IMHALLEF
LINO FARRUGIA SACCO

Seduta tas-16 ta' Lulju, 2007

Mandat Numru. 960/2007/1

Arthur Rossi [I.D. 710445(M)] u Felix Benedict Agius [I.D. 122356(M)] fil-kwalita` taghhom ta’ president u segretarju generali tal-Lotto Receivers Union u Gaetano Tanti [I.D. 196057(M)] u Gaetano Vella [I.D. 381660(M)] fil-kwalita` taghhom ta’ president u segretarju generali tal-Union Haddiema Maghqudin
vs
L-Awtorita` dwar il-Lotteriji u l-Loghob u Maltco Lotteries Limited [C-32326]

Il-Qorti,

Rat ir-rikors;
Rat ir-risposti;
Rat l-artikoli tal-ligi u senjatament l-art 829 et tal-Kap 12, l-artikoli 829 sa 838A dwar id Disposizzjonijiet Generali, u 873 sa 877 dwar il-Mandat ta’ Inibizzjoni;

L-iskop ta’ mandat kawtelatorju huwa li kull persuna tista’, minghajr ma hu mehtieg li jkun hemm decizjoni, tqieghed

fiz-zgur il-jeddijiet taghha bil-mezz ta'wiehed jew izjed mill-atti kawtelatorji. Fir-rikors ghandhom jigu dikjarati bil-gurament l-origini u x-xorta tal-kreditu jew pretensjoni li wiehed ikun irid iqieghed fiz-zgur. Meta jipprezenta dak ir-rikors, ir-rikorrent ghandu jsemmi l-lok li fih l-avviz ta' l-ezekuzzjoni tal-mandat ghandu jsir. L-artikolu 836 jelenka r-ragunijiet r-ragunijiet ghar-revoka ta' mandat kawtelatorju. Permezz tal-artikolu 838 id-disposizzjonijiet ta' l-artikolu 280 dwar il-hin ta' l-ezekuzzjoni jghoddu ghall-mandati kawtelatorji. Il-garanzija ghall-hlas ta' penali hija provduta fl-artikolu 838A, waqt li l-artikolu 838B. Kull mandat kawtelatorju ghandu jibqa' fis-sehh sakemm il-kawza tigi maqtugha b'mod konkluziv, jew ma jigix imhassar mill-Qorti jew irtirat mill-parti li tohrog il-mandat.

L-artikolu 873 tal-Kap 12 jsemmi li l-iskop tal-mandat ta' inibizzjoni hu dak li jzomm persuna milli taghmel kwalunkwe haga li tkun li tista' tkun ta' preudizzju ghall-persuna li qed titlob il-mandat. Il-mandat irid:
a) ikun mehtieg sabiex jitharsu l-jeddijiet tar-rikorrent, u
b) li dak ir-rikorrent ***prima facie*** jidher li ghandu dawk il-jeddijiet.

A tenur tal-artikolu 874 mandat ta' inibizzjoni jista' jintalab ukoll minn kreditur biex jizgura dejn, jew kull pretensjoni ohra li tkun tammonta ghal mhux inqas minn hamest elef lira, u dan bl-iskop li izomm lid-debitur milli jbigh, jittrasferixxi jew jiddisponi ***inter vivos*** mill-proprjetà li tigi indikata fir-rikors.

Ir-rikors ghandu jigi notifikat lill-parti opposta li ghandha tipprezenta risposta fi zmien ghaxart ijiem liema terminu jista' rigi ridott mill-Qorti f'kazijiet urgenti. Il-qorti tista' ghall-ewwel tohrog provizorjament mandat ghal zmien qasir taht dawk il-pattijiet u kondizzjonijiet li jidhrilha li jkun jehtieg skond il-kaz u sussegwentement tipprovdi definittivament. Fin-nuqqas ta' oppozizzjoni, il-qorti tista' tilqa' t-talba.

Wara l-emenda bl-Att XIV 2006.102 il-qorti ghandha, wara li tappunta ghas-smigh, tiddeciedi dan ir-rikors fl-iqsar

zmien possibbli izda mhux aktar tard minn xahar [art 875(3)] mill-gurnata li gie prezentat u mahluf il-mandat.

Fid-digriet ta' din il-Qorti PA – ta' din il-Qorti kif presjeduta tat-3 ta' Marzu, 2005 fl-ismijiet **Dragonara Casino Limited vs Dragonara Resort Limited** inghad:

"Minn dawn jirrizulta li **l-iskop** ta' mandat ta' inibizzjoni hu dak li:
a) jzomm persuna milli tibda jew tissokta tibni bini jew xoghol iehor ikun li jkun
b) jzomm persuna milli thott jew taghmel tibdil f'bini jew f'xoghol iehor
c) jzomm persuna milli tidhol f'fond jew lok
d) jzomm persuna taghmel xi haga tkun li tkun li tista' tkun ta' hsara lill-parti li titlob il-hrug tal-mandat.

Dwar dak li nsibu taht (d) dwar il-kliem **tkun ta' hsara** fil-kawza **Angelo Xuereb et noe vs Marin Hili et noe** inghad li **"**ghandha tinghata interpretazzjoni li dak li qed jipprova jigi inibit, jekk ma jigix inibit, jista' jkun ta' pregudizzju fis-sens, li mhux biss jikkawza hsara pero` li jikkawza hsara li m'hemmx alternattiva ghalih almenu fil-mori tal-kawza jew li l-alternattiva hija sproporzjonata…" Ara wkoll **Victor Mizzi vs Joseph Gasan et** rikors 4216/92 Imh J D Camilleri, u **Avv Dr Victor Borg Grech vs Joseph Gasan et** rikors 3984/92 Imh Albert Manche`.

Ir-rekwisiti essenzjali biex il-Qorti tordna l-Mandat ta' Inibizzjoni huma li:

I. Il-qorti m'ghandhiex tohrog mandat bhal dak jekk ma tkunx sodisfatta li dak il-mandat huwa mehtieg sabiex jitharsu l-jeddijiet tar-rikorrent [DANNI IRRIMEDJABBLI LI JINNECESSITA RIMEDJU ADEGWABBLI]
II. Il-Qorti trid tkun sodisfatta li dak IR-RIKORRENT ***PRIMA FACIE*** JIDHER LI GHANDU DAWK IL-JEDDIJIET.

Minn dan jidher li l-procedura bil-mandat ta' inibizzjoni hija wahda ta' natura eccezzjonali. Fil-kawza fl-ismijet

Giacomo Galea vs Pio Bezzina deciza mill-Qorti tal-Appell Superjuri fil-5 ta' Awissu 1954 intqal:

"Illi, fil-kliem tal-ligi, "l-iskop tal-mandat ta' inibizzjoni hu dak li jzomm persuna milli tibda jew tissokta tibni bini jew xoghol iehor, inkella milli thott jew taghmel tibdil f' bini jew f' xoghol iehor, jew li jzomm persuna milli tidhol f' fond jew lok, jew li taghmel xi haga li tista' tkun ta' hsara lill-parti li titlob il-hrug tal-mandat"; u "l-Qorti ma ghandhiex tohrog dan il-mandat jekk ma tkunx sodisfatta li dan il-mandat hu mehtieg sabiex jitharsu l-jeddijiet tar-rikorrent, u li dan ir-rikorrent "prima facie" jidher li ghandu dan id-dritt" (art. 876 Kod. Proc. Civ.);

Illi ghalhekk tlieta huma l-elementi li ghandhom jikkonkorru biex ikun jista' jigi spedit il-mandat in kwistjoni; jigifieri, l-ewwel, ir-rikorrenza ta' wiehed mill-fatti fuq enumerati enuncjati fil-ligi, fil-kaz prezenti, li l-intimat, jigifieri l-appellant, qieghed jaghmel xi haga li tista' tkun tkun ta' hsara jew molestja lir-rikorrent, jigifieri lill-appellat; imbaghad, li jkun jidher *"prima facie"* li r-rikorrent ghandu d-dritt li jimpedixxi lill-appelant li jaghmel xi haga li tista' tkun ta' hsara jew jidher "prima facie" li r-rikrorent ghandu d-dritt li jimpedixxi lill-appellant li jaghmel dik il-haga li biha jista' jarrekalu hsara jew molestja; u fl-ahharnett, li l-mandat ikun necessarju biex jigi konservat dak id-dritt tar-rikorrent. Dawn huma t-tliet indaginijiet li l-Qorti ghandha taghmel f'din il-kawza, u ma ghandhiex tmur aktar 'l hemm u tiddeciedi f' din il-kawza, tar-rikorrent; altrimenti tkun qieghdha taghmel f'din il-kawza, u ma ghandhiex tmur aktar 'l hemm u tiddeciedi fuq id-dritt tar-rikorent; altrimenti tkun qieghda tiddeciedi l-meritu tal-kawza li ghaliha jirreferixxi l-mandat; liema meritu mhux quddiem din il-Qorti;"

DANNI IRRIMEDJABBLI LI JINNECESSITA RIMEDJU ADEGWABBLI

L-interpretazzjoni ta' dak imsemmi taht dan l-aspett [l bhala rekwizit] hi li mhux bizzejjed li rikorrent juri li ser isofri xi pregudizzji, izda wkoll li tali pregudizzju jrid ikun irriparabbli; ghax il-Qorti ma tohrogx il-mandat ta'

inibizzjoni meta jkun hemm rimedju adegwat ghar-rikorrent. Irid ikun kif jghid it-test bl-ingliz "necessary".

Naturalment, salv dak li jinghad taht is-sub-artikolu 5, il-pregudizzju ma jridx ikun wiehed ta' natura finanzjarja ghax bhala tali dan hu rimedjabbli purche' jkun hemm l-assi ghalih.

IR-RIKORRENT ***PRIMA FACIE*** JIDHER LI GHANDU DAWK IL-JEDDIJIET
Biex tordna l-hrug ta' mandat ta' inibizzjoni huwa necessarju li r-rikorrenti jissodisfa lill-Qorti li ***prima facie*** ghandu dawk il-jeddijiet u dana dejjem f' livell ta' "***prima facie***" minhabba li l-kwistjoni tigi ezaminata dettaljatament fil-kors ta' kawza istitwita ***ah hoc*** fejn tigi deciza b' mod definittiv. Ghalhekk ikun jinkombi fuq il-Qorti li taghti pronunzjament definittiv fi proceduri li necessarjament iridu jsegwu dawk odjerni. Infatti mandati kawtelatorji huma dipendenti u ancillari fuq l-istituzzjoni ta' azzjoni entru terminu perentorju."

Wiehed irid izomm f'mohhu u jaghmel distinzjoni bejn ir-rimedju ordinarju fejn wiehed jidhol u jezamina kull aspett applikabbli waqt li fil-kaz ta' Mandat ta' Inibizzjoni r-rimedju huwa wiehed straordinarju u li jirrigwarda tliet elementi ossija li jkun hemm ***prima facie*** d-dritt tar-rikorrent li jimpedixxi intimat li jaghmel xi haga li tista' tkun ta' hsara, l-element li dak li l-intimat ikun qed jaghmel fil-fatt ikun ta' hsara jew molestja lir-rikorrent u finalment li tali mandat ikun necessarju biex jigi konservat id-dritt tar-rikorrent.

Ghalhekk l-ewwel obbligu tar-rikorrenti huwa li juru li ***prima facie*** ghandhom id-dritt li jimpedixxu lill-intimat li jaghmel xi haga li tista' tkun ta' hsara. Mhux sufficjenti li wiehed juri li l-haga tkun ta' hsara u li hu ghandu interess fl-ezitu izda jrid juri wkoll li hu ghandu d-dritt ***prima facie*** ghal dak li qed jitlob. Bniedem jista' jkollu interess li l-Gvern ma jaghmilx taxxi izda jrid jipprova dan id-dritt tieghu biex jista' jzomm lill-Gvern milli jaghmel taxxi, u interess wahdu mhux sufficjenti. Dan id-dritt irid jemergi jew ***ex lege*** jew ***ex contractu***, u r-rikorrenti odjerni qed

jippretendu li tali dritt fl-aspett tieghu ***ex lege*** jirrizultalhom mill-kostituzzjoni. Fil-fehma tal-Qorti dan mhux sufficjenti ghax interpretazzjoni bhal din twassal prattikalment li hadd ma jkun jista' jaghmel xejn fil-hajja ghax hu necessarju li wiehed jindika specifikament fuq liema artikoli tal-Kostituzzjoni qieghed jibbaza t-talba tieghu. Ukoll tali talba trid tiehu l-forma ta' Rikors Kostituzzjonali u mhux ta' rikors ghall-hrug ta' Mandat ta' Inibizzjoni.

Sekondarjament, dritt jista' jemergi mill-kuntratt izda r-rikorrenti stess jammettu li tali dritt ma johrogx direttament mill-kuntratt izda mill-ittra tal-24 ta' Marzu 2004 mahruga mic-***Chief Executive Officer*** tal-Maltco Properties Limited li tinsab a fol 65 tal-process. Minn din l-ittra jemergi li l-Maltco kienet sejra tidhol f'***seller agreement*** ma' dawk l-individwi kollha li fir-***records*** tad-Dipartiment tal-Lottu Pubbliku fl-ewwel ta' Jannar 2003 kienu qed joperaw ***lotto booth***. Fl-istess ittra jinghad li l-Maltco sejra ssegwi l-***Employment and Industrial Relations Act 2003*** u m'ghandhiex dffikulta` li tikkonsulta mal-***Lotto Receivers Union*** fuq ***issue*** ta' natura kollettiva, izda fil-fehma tal-Qorti tali ittra ma twassalx ghal xi dritt tar-rikorrenti fit-termini proposti fir-rikors. Infatti filwaqt li minn tali ittra u ftehimijiet ohra certament li r-rikorrenti ghandhom diversi drittijiet, tali drittijiet ma jwasslux b'ebda forma ghad-dritt ta' tmexxija tas-socjeta` Maltco Lotteries Limited. Wiehed jista' jaqbel jew ma jaqbilx mad-decizjonijiet tas-socjeta` intimata izda b'daqshekk ma jfissirx la li ghandu ragun u anqas li wiehed ghandu dritt jissostitwixxi d-diskrezzjoni tad-diretturi tal-istess socjeta`. Il-fatt li persuna tkun qed tagixxi bhala agent ma jintitolahiex ghad-drittijiet tat-tmexxija u infatti sewwa semma b'analogija l-konsulent legali ta' l-Awtorita` dwar il-Lotteriji li l-fatt li persuna jew socjeta` tkun l-agent lokali ta' ditta estera li tipproduci l-karozzi ma jintitolahiex ghal decizjonijiet rigwardanti l-aspett tal-vettura jew il-metodu tal-produzzjoni taghha.

Dak li qed jilmentaw minnu r-rikorrenti jireferixxi ghat-tmexxija li tista' tkun ahjar jew aghar pero` li dion il-Qorti certament m'ghandhiex id-dritt li tindahlilha fih u anqas fil-fehma tal-istess Qorti ma ghandhom ir-rikorrenti ghax tali decizjoni mhux ser tolqot direttament (u hawn qed issir

distinzjoni fuq il-kliem direttament jew indirettament) id-drittijiet tar-rikorrenti.

Ghal dawn il-motivi tichad it-talba tar-rikorrenti.

Spejjez kontra r-rikorrenti.

< Sentenza Finali >

--------------------------------TMIEM--------------------------------